

DRONNINGENS BRODERIER

Indhold

Intro	s. 9
”Jeg kan ikke lade være” interview med H.M. Dronningen af Elisabeth von Buchwald	s. 11
Broderier	s. 37
De første broderier	s. 39
Gaver med monogrammer	s. 45
Stedsspecifikke broderier	s. 59
Juletraditioner	s. 85
Et skønt virke tale ved udstillingsåbningen af Anni Nørskov Mørch	s. 95
Udstillingen <i>Dronningens Broderier</i>	s. 99
Katalog over udstillede broderier	s. 113
Tak	s. 124

I udstillingen *Dronningens broderier* viser H.M. Dronningen for første gang et udvalg på omkring 100 private broderier, som Dronningen enten selv har i brug eller har givet som gave til familie og venner.

Siden 1960'erne har Dronningen broderet de for mange danskere velkendte kirketekstiler til officiel brug. Sideløbende har hun med en mere eksperimenterende tilgang broderet private gaver og indrettet sig med broderede brugsgenstande. Særligt siden 2010 er det blevet til et stort antal brilleetuier, selskabstasker, møbler og puder, hvis farver og motiver er tilpasset netop den person, der skal modtage gaven, eller det rum, broderiet er tiltænkt. Under coronanedlukningerne i 2020 og 2021, helt frem til åbningen af udstillingen 23. april 2021, er broderierne taget til i antal og hver gang i et nyt mønster.

Dronningen tegner sine egne mønstre eller broderer i frihånd i abstrakte flamme- eller zigzagformer. Den foretrukne teknik er petitpoint, som svarer til halve korssting, der er syet diagonalt over et trådkryds fra øverste højre hjørne til nederste venstre hjørne. Stingene omdannes gennem den erfarne mønstertegning og kunstneriske legelyst til rundede eller kantede former, bløde skraveringer eller definerende linjer i blomster, monogrammer og fantasilandskaber. Og oftest – som Dronningen selv siger – i *rabalderfarver*.

Udstillingen er tilrettelagt som en farvemættet rumlig installation i et tæt samarbejde med Dronningen selv. Denne udgivelse tager farve af udstillingen og formidler broderiernes baggrund og udstillingens realisering fra de første private sting til den officielle udstillingsåbning.

Dronningen fortæller således selv, hvordan hendes barndoms aversion mod håndarbejdet siden blev til en produktiv passion og en meget personlig kunstnerisk udtryksform i interviewet af hofinventarinspektør Elisabeth von Buchwald. Interviewets sigende titel citerer Dronningen: "Jeg kan ikke lade være". Dernæst præsenteres billedserier af broderier i fire kapitler: *De første broderier*; *Gaver med monogrammer*; *Stedsspecifikke broderier* og *Juletraditioner*. En billedserie af udstillingen, hvor de mange broderier præsenteres samlet, indledes af undertegnede tale ved åbningen af udstillingen, og et katalog oplister afslutningsvist detaljerne om alle de udstillede broderier.

Anni Nørskov Mørch, udstillingskurator, Museum Kolding

”JEG KAN IKKE LADE VÆRE”

Interview med H.M. Dronningen om Dronningens private broderier af hofinventarinspektør Elisabeth von Buchwald.

I betragtning af, hvor mange af H.M. Dronningens kunstneriske arbejder der har været vist for offentligheden det sidste par år – malerier og akvareller, decoupager, balletkostumer og scenografi – forstår man ikke helt, at der kan være flere felter, som vores ældre, men fortsat meget flittige statsoverhoved har fundet tid til at kaste sig over.

Men det er der. Og endda inden for et felt, som Dronningen virkelig havde dede som barn, nemlig håndarbejdet.

En kulørt strøm af korssting

Der har været en del fokus på de kirkelige broderier, som Dronningen egenhændigt har designet og ofte selv har broderet gennem de seneste mere end 40 år. Fem bispekåber, enogtyve messehagler, syv alterbordsduge, et prædikestolsklæde, salmebogsomslag og endda et bryllupstæppe, hvorpå brudeparret står, når de siger ja til hinanden, til danske, tyske og en grønlandsk kirke og senest til Den Danske Kirke i London. Smukke, farverige og fabulerende håndarbejder fyldt med broderede og applikerede symboler og tekster fra den kristne tro og den aktuelle lokalitet eller sågar subtile hentydninger til den biskop, som kåben blev syet til.

Hvad kun de færreste imidlertid ved, er, at Dronningen siden 1960'erne også har fundet tid til at brodere til private modtagere i en konstant, kulørt strøm af små, sirlige hele og halve korssting. Stole- og taburetetræk, store kaminskærme og små æsker, et sengetæppe og stakkevis af puder til de private rum på Amalienborg, Fredensborg, Marselisborg og Graasten slotte samt kongeskibet Dannebrog og jagthuset i Trend. En flere meter lang juledug og julekalendere til alle otte børnebørn. Et sminkbord til Kronprinsessen. Men også selskabstasker, brilleetuier, dækkeservietter og endnu flere møbeltræk og puder, syet som gaver til familien, veninderne, hofdamerne og et par af hoffets ansatte. Alt arbejdsomt broderet i et omhyggeligt udtænkt design og farvevalg, tilpasset modtageren.

Det er disse meget personlige hilsner fra Danmarks private dronning, der nu for første gang vises samlet i udstillingen *Dronningens broderier* på Koldinghus.

Barndomsbroderiet

Når man som forberedelse til udstillingen taler med Dronningen om hendes broderier, får man en sprudlende og begejstret fortælling med afsæt i de nyeste broderier. En taburet og et par puder til Blå Salon på Fredensborg

og endnu en taburet til Amalienborg, udført under corona-epidemiens restriktioner, vidner om stærkt begrænset udgang og selskabelighed. For overblikkets skyld hopper vi imidlertid 75 år tilbage til Dronningens tidligste, men knap så begejstrede erindringer om håndarbejde. Som mange andre blev den lille prinsesse sat til at sy i små stykker karton, hvor for-prikkede huller dannede et motiv, der efterfølgende blev givet som gave til forældrene: *"Sådan noget, kun en mor bliver glad for og en far stolt af,"* som Dronningen siger. En enkelt gang forsøgte en velmenende sjæl at sætte den unge dame til et lidt mere ambitiøst sytøj, men det blev aldrig vellykket, og i stedet kastede hun sig hver gang over dét, hun elskede allermost og var bedst til: at tegne.

Da Prinsessen begyndte i den private Lilleskole på Amalienborg, var der som en naturlig del af skolegangen ugentlige håndarbejdstimer på skemaet, men *"det var noget af det mest rææædselsfulde, jeg vidste,"* fortæller Dronningen. Håndarbejds læreren på den efterfølgende Nathalie Zahles Pigeskole formåede heller ikke at skabe større interesse for projektet. Dronningen fortæller videre: *"Vi havde altid én sy-opgave og én strikkeopgave, og det ene var rædsomt og det andet var værre. Strikkede sokker, fy for søren. Jeg syntes, det var absolut noget af det værste, og som fødselsdags- og julegaver, der altid skulle være noget, man kunne bruge, foretrak jeg at male bøjler."*

Traditionen

Prinsesse Margrethe var ellers født ind i en familie med håndarbejdende formødre. Korsstings- og petitpoint-broderiet med halve korssting, som har været kendt siden middelalderen, har flittigt og talentfuldt været dyrket af kongehusets kvinder, og Prinsessens nære familie var ingen undta-

gelse. Farmoderen, Christian 10.s Dronning Alexandrine, både strikkede, syede og kniplede, og det fortælles, at hun havde et håndarbejde liggende i alle opholdsrum og benyttede hvert ledigt minut hertil. Selv når hun var syg og sengeliggende, opgav hun ikke sit sytøj. Dronning Alexandrine nød at brodere store, krævende ting som sengetæpper, stolesæder, altertæpper og alterduge, gerne kopieret efter gamle broderier på slotte og herregårde. I rekonstruktionen af Frederik 9.s arbejdsværelse på Amalienborgmuseet kan man beundre et af hendes omfattende arbejder, en højrygget, lidt bastant skrivebordsstol med slots- og arkitekturmotiver, der blev broderet sammen med svigerdatteren, Dronning Ingrid. Den ene tog sig af stolesædet, den anden af ryggen.

Dronning Margrethes mormor og navnesøster, svenske Kronprinsesse Margareta, havde den samme interesse, for ud over at dyrke malerkunsten var hun også ivrig med nål og tråd. I begyndelsen af 1920 påbegyndte Margareta et broderet antependium, et alterbordsforhæng, med en Helligåndsdue i guld- og silkebroderi til Engelska Kyrkan i Stockholm. Begge hendes hofdamer blev involveret i det vanskelige arbejde, og sågar datteren, den kun tiårige Prinsesse Ingrid, deltog. Det blev derfor også datteren, der sammen med hofdamerne påtog sig den på alle måder svære opgave at færdiggøre antependiet efter Kronprinsesse Margaretas tragiske og alt for tidlige død i begyndelsen af maj samme år.

Dronning Ingrid broderede gennem hele livet, og hendes første tekstile arbejde efter brylluppet med den senere Frederik 9. i 1935 var et antependium og en messehagel i den føromtalt guld- og sølvtrådsteknik til kirken på Graasten Slot, som det unge kronprinspar havde fået råderet over i bryllupsgave. Allerede kort efter ankomsten til Danmark blev Kronprinsesse Ingrid også introduceret til Selskabet til Haandarbejdets Fremme, der var etableret i 1928 med det formål at fremme interessen for smukt og kunstnerisk dansk håndarbejde i ind- og udland. Ved Dronning Alexandrines død i 1952 overtog Dronning Ingrid svigermoderens hverv som selskabets protektrice, og gennem alle årene benyttede hun ivrigt selskabets færdige mønstre til sine broderier. Blandt Dronning Ingrids større arbejder er bevaret en kaminskærm, broderet til Dronning Alexandrine, men også flere småborde med broderede bordplader under glas, der gerne blev givet bort som gaver til familie og venner. Det var også den kongelige protektrice, der fik idéen at omsætte selskabets populære blomstrede pudemønstre til broderede selskabstasker, som Dronning Ingrid herefter selv syede i stort omfang og forærede som gaver.

Begyndelsen

Den røde tråd fra svenske Kronprinsesse Margareta blev trukket videre på fineste vis, idet Dronning Ingrid var med til at sætte skub i sin datters indtil da fuldkomne fraværende interesse for broderikunsten. Det skete ved lidt af en tilfældighed. I sommeren 1960 havde Dronning Ingrid samlet et par danske og svenske veninder på Graasten Slot, hvor de sammen sad og broderede, og deres glæde ved håndarbejdet og ikke mindst *”synet af deres bundter af lækre, kulørte broderigarner”* vakte noget i den 20-årige kvinde. Tronfølgeren kastede sig kort efter ufortrødent ud i broderiet af en aftentasker til moderen i en tidstypisk, lidt flad, firkantet form med klikspænde og en kort metalkæde som hank, men dekoreret med det smukkeste flammemønster i alle garnsamlingens farver, som her 60 år senere henleder tanker på den nutidige, italienske designer Missoni. Broderiet udførtes uden mønster, lige ud af Tronfølgerens hoved, i uregelmæssige zigzagrytmer. En tråd ad gangen, og når en tråd var opbrugt, tog hun en ny i en anden kulør og gjorde den færdig. Resultatet blev begejstret modtaget af Dronning Ingrid, og i dag siger Dronningen: *”Så begyndte det at blive sjovt, og derefter kunne jeg slet ikke lade være.”*

Siden fulgte et brilleetui til søsteren Benedikte og udstillingens ene stol med broderet betræk i blå med et abstrakt træmotiv. Igen broderet som frihåndsmotiv, men bagved opstod en gryende erkendelse af, at *”så store motiver var svære at magte uden et mønster at lade sig guide af. Jeg havde svært ved at få det til at folde sig rigtigt ud”*.

Kirketekstilerne

Op gennem de tidlige 1970'ere, hvor Tronfølgeren efter Frederik 9.s død blev udråbt som Dronning Margrethe 2., blev der ikke broderet helt så hyppigt. Dronningen fik naturligvis mere travlt i sit embede, og samtidig var hun for alvor begyndt at kaste sig over først akvarel- og siden akrylmaleriet, når der var en ledig stund. I slutningen af årtiet tog Dronningen sammen med sin mor og sin søster Prinsesse Benedikte imidlertid hul på et omfattende broderiprojekt på opfordring fra Prins Henrik: tre nye messehagler til Fredensborg Slotskirke som gave i anledning af kirkens 250-årsjubelium i 1978. Dronningen stod for designet af messehaglerne og udførte selv frihåndsbroderiet på den grønne messehagel med blandt andet et stort kors på en smuk Golgatahøj af blomster. Prinsesse Benedikte applikerede den violette messehagel, og Dronning Ingrid stod for den hvide messehagels krævende korsmotiv i guldbroderi. Dronningen

indrømmer i dag, at med messehaglerne til Fredensborg ”blev man blev jo ambitiøs; jeg fandt ud af, at broderiet faktisk kunne bruges til noget større, så man ikke bare sad og broderede dimser”.

Herfra fulgte gennem de følgende årtier talrige kirketekstiler til både danske og et par udenlandske kirker, senest et antependium til Holmens Kirke. Den gyldne bispekåbe til Helsingør Stift fra 1986 var den første af fem bispekåber, som Dronningen har designet. Kåbens broderier blev udført af Dronningen selv, igen i frihåndsbroderi, gennem flere timers broderen om dagen i et halvt år, hvor hun undervejs med nål og tråd fortolkede de løse motivskitser, hun forinden havde tegnet: ”Jeg vil nemlig hellere sy, som man tegner og maler.” I arbejdet med de store og offentligt tilgængelige kirkelige tekstiler indså Dronningen imidlertid også nødvendigheden af en egentlig arbejdstegning med præcis angivelse af hvert sting og dets placering, før broderiet sættes i gang: ”Det er nemlig djævelsk irriterende, når man laver fejl, og der skal pilles op.” Da Dronningen i 1989 blev bedt om at designe en bispekåbe til Viborg stift, tegnede hun derfor et rigtigt mønster til kåbens kant, den såkaldte stola, som lokale brodøser skulle brodere, mens hun selv frihåndsbroderede kåbens clipeus, det vil sige dens rygskjold, efter sine egne løse skitser. Med mønsterarbejdet til Viborgs blå bispekåbe fortæller Dronningen, at hun indså, at hun faktisk godt kunne tegne anvendelige broderimønstre, og at de endda lettede broderiarbejdet.

Gaverne

Med den broderede taske til Dronning Ingrid og den blå stol til arbejdsværelset på Amalienborg indledtes den stadigt voksende produktion af private broderier, der ikke som kirketekstilerne er tiltænkt et større publikum, men er beregnet til familiens og venindernes stuer og garderober. Selskabstasker blev et overskueligt broderiprojekt og er især siden 2010 blevet til adskillige gaver, som først hofdamerne, siden søstrene, de nærmeste veninder og senest svigerdøtrene har fået fornøjelse af.

I kølvandet på selskabstaskerne har Dronningen genoptaget det broderede brilleetui. Fra det spontane flammemønster på det helt tidlige etui til søsteren har hun udviklet en ny version af brilleetuiet, der ligesom taskerne er personliggjort med modtagerens smukt slyngede initialer som hovedmotiv og broderet i farver, der passer til personligheden. Den første blå stol er også blevet efterfulgt af flere broderede møbelbetræk, en stol med festligt rødt betræk til Prins Henriks værelse på Amalienborg,

et sminkebord til Kronprinsessen, stole og en blomstersmykket puf til Graasten Slot, to taburetter til Kong Konstantin og Dronning Anne-Maries hjem i Grækenland, en taburet til Lille Blå Salon på Fredensborg Slot og én til Amalienborg samt to store og ambitiøse kaminskærme, den ene til Harsdorffsalen på Fredensborg Slot og den anden til salen på godset Corselitze, som hører under én af Dronningen protektioner, Det Classenske Fideicommiss. Endelig er der de mange broderede puder, der sætter farve på sofaer og lænestole på slottene og kongeskibet og i familiens og venindernes hjem.

Forberedelsen

Processen omkring broderierne er meget lystbetonet for Dronningen, der bruger broderiet som en afveksling fra de øvrige kreative åndehuller – maleriet, decouperingerne og kostumetegningerne. Her har broderiet den fordel, at det sjældent fylder ret meget, ikke kræver arbejdsbord eller staffeli og nemt kan trækkes op af tasken. Hvor som helst og når som helst, der er en ledig stund, og uden at Dronningen behøver at trække sig tilbage til sit atelier.

”Når jeg får lyst til at brodere, begynder jeg som det første at tænke over, hvad vi kan bruge.” Derefter finder Dronningen sit kvadrerede millimeterpapir frem og tegner et mønster, der for de private broderiers vedkommende typisk kun findes i én udgave. Først en masse løse *”kruseduller”* med blyant, og *”når den er der”*, som Dronningen siger, tegnes udkastet op med sort tuschpen. I mange af Dronningens broderimotiver indgår rundede former, og netop her ligger en af udfordringerne: at få papirets små kvadrater og den kantede form i de foretrukne petitpoints til at runde på en harmonisk og overbevisende måde. Men som Dronningen fortæller, får man efterhånden grebet og forstår at lave rundinger med trapper af sting i vekslende længder og rytmer: *”Erfaringen gør, at man ved, hvad der virker; man har det i fingrene.”*

Mønstrene på papiret farvelægges ikke, men udstyres med bogstaver, så Dronningen sikrer sig at få spredt farverne. På ganske få af de arkiverede mønstre er der anført en farvekode med et nummer, der henviser til firmaet DMC's broderigarner. Dronningen fortæller: *”Jeg startede i sin tid med det svenske Klippans lin-garn, der er robuste hørgarner, som min mor brugte, og som jeg anvendte til hendes taske og den blå stol i mit arbejdsværelse. Men under en tur til Cayx og et besøg i håndarbejdsbutikken i Cahors opdagede jeg*

garnerne fra det franske DMC, der har eksisteret siden engang i 1700-tallet, og som fremstiller nogle helt særlige farver, som jeg nu bruger igen igen.”

Processen

Med mønstret på plads kan selve broderiarbejdet gå i gang, og her sidder Dronningen typisk i én bestemt stol eller sofa, afhængigt af, hvor der er residens, men altid en behagelig siddeplads med godt lys og remedierne inden for rækkevidde i en blå, quiltet bomuldstaske med rigelig plads. Garnerne, som konstant er i det samme udvalg af farver, hvorfra der plukkes, er bundtet som en tyk tekstil regnbue i en stor metalring, mens de forskellige nåle vælges fra den norske veninde Eleonore Sibberns fine, lille broderede nåleetui, dekoreret med røde M'er og kroner. I etuiets indbyggede lomme gemmer Dronningen sine afklippede garnrester, for, som hun siger, *”man ved aldrig, hvornår man får brug for et lille stykke rødt garn til en enkelt rød dut”*. Endelig er der den uundværlige broderisaks, endda en eksklusiv guldversion, som Dronningen fik foræret af Haandværkerforeningen i København til sin 75-årsdag, og som under arbejdet bæres om højre håndled i et sribet bånd, *”så man altid har den ved hånden”*.

Folk omkring Dronningen – familien, veninderne, adjudanterne og personalet – ved, at når arbejdet først går i gang, så arbejdes der igennem, og har man set Dronningen brodere, så har man set dyb koncentration. Der er fast selskab af gravhunden Tilia og indimellem af én af de hofdamer, som også broderer, eller måske søsteren Prinsesse Benedikte, men der hverken snakkes eller høres musik eller radio. I ferierne er seks til otte timers broderi, kun afbrudt af måltiderne, ikke usædvanligt – *”når jeg er i gang, så vil jeg så gerne se, hvordan det virker, så må man bare liiige blive ved...”* fortæller Dronningen og giver dermed en del af svaret på, hvordan hun har nået så mange broderier gennem årene. Iveren i arbejdet kan dog resultere i utilsigtede hændelser som et ødelagt silketørklæde, der ved en fejl fik klippet et stort hul, mens det lå som underlag under Dronningens igangværende broderi.

Motiverne

Motiverne i Dronningens private broderier fortæller en historie i sig selv. Frihåndsbroderierne i zigzagformer fra de tidlige arbejder blev med tiden afløst af først keltisk inspirerede cirkelmønstre i hele korssting på synlig lærredsbund i små puder og stolebetræk, siden af figurative mønstre i en mere malerisk og fri impressionistisk teknik. Her flyder små farvefelter set

lidt på afstand sammen til genkendelige former på en fuldkommen udfyldt baggrund, alt i petitpoints. Mange af puderne har blomsterhoveder som motiv. Ikke sirligt formede, naturalistiske buketter som i moderens og bedstemødrenes broderier, men moderne, farverige og stadigt mere eksperimenterende abstraktioner over især roser, akkurat som i Dronningens serie af rosenmalerier i rabalderfarver. Ligeledes kan man i gruppen af sekskantede puder, der pynter i Dronningens arbejdsværelse på Marse-lisborg, genkende motiverne fra hendes maleriserie *"Fra den yderste kyst"* med grønne landarealer og blå vande set fra oven i fugleperspektiv.

I nogle af Dronningens puder indgår mere personlige elementer. De nye puder til søsteren Anne-Marie har med Dronningens egne ord motiver af den *"lille pjankede græske havnymfe Afroessa"*, mens det festligt rødstribe sejl fra Prins Henriks egen sejlbåd pynter en af puderne til hans arbejdsværelse på kongeskibet. Prinsens Dannebrogspuder vidner samtidig om Dronningens stædighed og virkelyst og beviser, hvordan hun, akkurat som sin farmor, har formået at brodere liggende vandret i sygesengen. Puderne blev nemlig syet under et rekreationsophold på øen Martinique, hvor Dronningen opholdt sig efter en rygoperation i 2003 og, som hun fortæller, skulle *"ligge ned temmelig meget"*. Den lidt rastløse patient fik imidlertid sygeplejersken til at fabricere en læsepult, hvor broderiarbejdet blev spændt fast med elastikker, garnerne blev ophængt på kanten i en snor og saksen på den anden side, og *"så var det bare at gå i gang"*.

Med sminke- eller toiletbordet til Kronprinsessen fra omkring 2006 introducerede Dronningen det personlige monogram i broderiet, her et stort kronet M omgivet af blomster på en mørk bund. Idéen vandrede videre til selskabstaskerne og brilletuierne, som de seneste ti år i stort antal er blevet givet bort som personlige julegaver. Designet tager typisk udgangspunkt i modtagerens forbogstaver som det centrale motiv. Herfra vokser sammenrullede, bregneagtige volutter, der ifølge Dronningen selv har rod i de diagonale ranker på Viborgs bispekåbe; disse er til gengæld inspireret af de træskærerarbejder, man finder i kirkerne i Gudbrandsdalen i Norge. Bogstaver og volutter er typisk placeret på en ensfarvet, broderet baggrund, hvor der tilføres vibrerende liv ved små prikker af enkelte sting i en kontrastfarve, der, som Dronningen siger, *"saml broderiet, skubber til baggrundsfarven og gør det hele lidt sjovere at sy"*. Et fif, som Dronning Ingrid også brugte i sine broderier ved simpelthen at udelade enkelte sting, så hørlærredets hvide farve var synlig som lyse pletter i broderiet. Sviger-

døtrenes selskabstasker, der blev foræret som julegaver i 2019, afviger fra de øvrige. I tasken til Kronprinsessen var hendes M det centrale element, der ifølge Dronningen *"bad om nogle diagonaler i mønsteret"*, hvilket det i den grad fik. Prinsesse Maries taske skulle naturligvis ikke blot være en kopi af svigerindens, så her blev navnet broderet i sin fulde længde, poetisk suppleret med et par små røde mariehøns, der kribler rundt.

Et andet yndet motiv i flere af Dronningens broderier fører, ligesom taskernes volutter, også til broderlandet Norge, hvor Dronningen gennem de sidste mange år har holdt vinterferie i selskab med Dronning Sonja og den norske veninde Eleonore Sibbern. Dronningen fortæller, hvordan den maledede planteornamentik på bjælkelofterne i vestibulen i det norske kongepars skihytte, Kongsseteren, flere gange har inspireret hende. Dels til en serie dækkeservietter til Eleonore Sibbern, dels til broderede kantbånd på den dragt, som Dronningen selv bærer ved selskaber under sine private besøg i Norge, bestående af en lang uldnederdel, en skjortebluse og en lille taske. Tilmed en broderet taburet til Kongsseterens vestibule har Dronningen broderet med samme rankeagtige og meget dekorative motiver, som i farverige garner spejler loftets historiske bemalinger.

Dronningen synes at tage tilsvarende hensyn til omgivelserne, når hun broderer til historiske rum herhjemme. Blandt andet de to største og mest ambitiøse broderier, begge fra 2017, to kaminskærme, som af hensyn til æstetik og temperatur kan opstilles foran kaminens lidt kedelige, sortsvedne hul, når der ikke er tændt op. Skærmen til den historiske Harsdorffsal på Fredensborg Slot står ganske vist ikke foran en kamin, men foran en stor jernovn, hvor den har samme funktion. Skærmen fik indlysende nok en høj, klassisk Louis Seize-vase med låg, omviklet med en gylden bronzeguirlande, som hovedmotiv på en blågrøn baggrund, der matcher rummets smukke, maledede væglærreder, og *"den blev faktisk ret vellykket, den ville virkeligt gerne sys"*, synes Dronningen. Kaminskærmen til godset Corselitzes gennemlyste pastelfarvede sal, som Dronningen som stedets protektrice ofte besøger, er derimod pyntet med en lav, flad skål med et frodigt væld af glade, kulørte blomster på en helt lys bund. Seneste skud på den broderede møbelstamme i udstillingen er to taburetter, den ene til Lille Blå Salon på Fredensborg, syet under den første corona-nedluknings mange ledige timer i 2020. Her er afsættet taget i Régence-tidens bånd-sløjfer tilføjet en bugtende række af flydende og moderne blå blomsterhoveder. Under den anden corona-nedlukning i 2021 broderede

Dronningen endnu en corona-taburet i mere fandenivoldsk orange og pink til den private biblioteksstue på Amalienborg. Dronningen har således udfyldt corona-ledigheden med en yndet aktivitet, men indrømmer: *”Der er jo masser af tid til det, men jeg håber ikke, jeg skal lave flere ...”*

Farverne

Selvom det overordnede indtryk af farverne i Dronningens broderier er ret kulørt, så er ikke alle syet i de klare *”rabalderfarver”*, der med tiden er blevet Dronningens personlige signatur i både boligindretning, påklædning, billedkunst og håndarbejde. Et eksempel er en knap tre meter lang dug med broderede juleretter, udført monokromt i rød tråd. Juledugen er inspireret af en damaskdug fra Christian 4.s tid, hvori det vævede motiv er en opdækning til kongelig banket med tidstypiske renæssanceretter som påfugl, kanin, karper, hummer og nødder. Dronningen så dugen på en udstilling i 1988 og tegnede siden mønstret til sin egen moderne dug med danske og franske juleretter. En af Dronning Ingrid's hofdamer, der havde bidraget til idéen, gik i gang med broderiet, men *”nåede kun at sy gåsen i midten”*, fortæller Dronningen, inden hun måtte opgive på grund af gigt i hænderne. I stedet færdiggjorde Dronningen selv broderiet i løbet af de næste ti års sommerophold på Graasten Slot, hvor hun syede fade og tallerkener med skinke, hummer, hele fisk, asparges og *”alt muligt andet lækkert – vi havde en fest med at finde på retter”*, sammen med kuvertbrød og en serviet med monogrammet M som signatur. Dugen, der ligesom Christian 4.s renæssancedug er et vidunderligt tidsbillede, blev færdig i 2009 og anvendes hvert år i juledagene på Marselisborg Slot.

Overordnet set afstemmer Dronningens sine broderiers farver efter omgivelserne, men tilføjer også gerne effektfulde kontraster. En pude med én slags broderede blomster kan sagtens monteres med en anden slags blomstret stof, hvorefter puden placeres i en sofa med et tredje blomstermønster på lige præcis dén måde, som Dronningen er en mester i modigt at kaste sig ud i. Når Dronningen går i gang med en af de personlige broderigaver, der skal ud af huset, tages der behørigt hensyn til modtagerens personlige smag: *”Anne-Marie var både gul og grøn, men Benedikte er lyserød, det er jo helt oplagt.”* Man forstår også på Dronningens forklaringer, at én veninde *”så afgjort er en blå dame”*, mens andre er brune, røde, lyseblå eller rosa personligheder, og heldigvis omtales ingen som *”grå”*. En spinkel balletveninde har fået et par poetisk blomstrende æble- eller kirsebærgrene viklet ind i sit taskemonogram på en pastelfarvet bund, mens

der i andre broderigaver har indsneget sig tydelige spor af gavegiverens akademiske viden om både symboler og farver. Brillletuier til Kong Konstantins 80-årsdag har således et par kloge, turkisblå ugleøjne som motiv – et meget passende valg, da den græske gudinde Athene havde uglen som sit dyr – mens etuiets bund selvfølgelig er broderet i en terrakottarød farve, der nøje svarer til farven på antikke drikkeskåle fra Athen.

Monteringen – og et nyt broderi kan begynde

Når Dronningen er færdig med sit broderi og diskret har syet sit monogram, M, og et årstal ind i arbejdet, afleveres sytøjet først til strygning og siden til den egentlige monteringen. Nu får pudebroderierne en passende bagbeklædning, brilletuernes og taskernes dele sys sammen i hånden, stives indvendigt af med vlieseline og udstyres med silkefor i en velegnet farve, og de større møbelbroderier tilpasses omhyggeligt det udvalgte stole- eller taburetsæde eller kaminskærmens ældre, genbrugte eller helt nye træramme. I modsætning til kirketekstilerne, der færdiggøres hos Selskabet for Kirkelig Kunst, udføres monteringen af de private broderier altid af Dronningens egne medarbejdere. På Fredensborg Slot finder man i et hyggeligt kælderværksted kongehusets tapetserer, der de sidste 40 år har om- og betrukket kongehusets møbler, deriblandt de broderede af slagsen, mens syersken i systuen i slottets vestfløj er ansvarlig for at montere puder, tasker og brilletuier. Alt monteringsarbejde foregår i tæt samarbejde med Dronningen, der på sin ugentlige fridag, torsdag, har en fast rundtur til Fredensborgværkstedet og her udvælger stof til pudernes bagsider og taskernes hanke og for.

Til slut falder det naturligt at spørge, hvad håndarbejdet bidrager med i en privilegeret verden, hvor man ret beset kunne købe sig til gaver og boligindretning uden selv at slide sig gennem de små, tidskrævende sting? Hvad giver det Dronningen at brodere? Svaret, som vel sagtens kunne komme fra de mange, også unge kvinder, der især de senere år har genopdaget broderiets glæder, leveres prompte og er såre simpelt:

”Det er vidunderligt at være koncentreret om noget, man skaber med sine egne hænder.”

Hvad Dronningens næste projekt bliver, vides ikke i skrivende stund, men det sidste kongelige korssting er med garanti ikke sat.

Fotos

- s. 12-13: Leif Tuxen
- s. 14: Steen Brogaard
- s. 16-17: H.M. Dronningens Håndbibliotek, Kongernes Samling
- s. 24-25: Uk/Danapress/Ritzau Scanpix
- s. 28-30: Øivind Möller Bakken/De kongelige samlinger, Norge

Kilder

- Interview med H. M. Dronningen på Amalienborg 4. september 2020 af hofinventarinspektør Elisabeth von Buchwald.
- Anne Marie Petersen: 60 år i tråd med tiden under tre Dronninger, Haandarbejdets Fremme, Høst & Søn, 1988.
- Prinsessan Christina Fru Magnuson: Hon kallades Daisy. At finna en farmor, Bonnier Fakta, 2020.

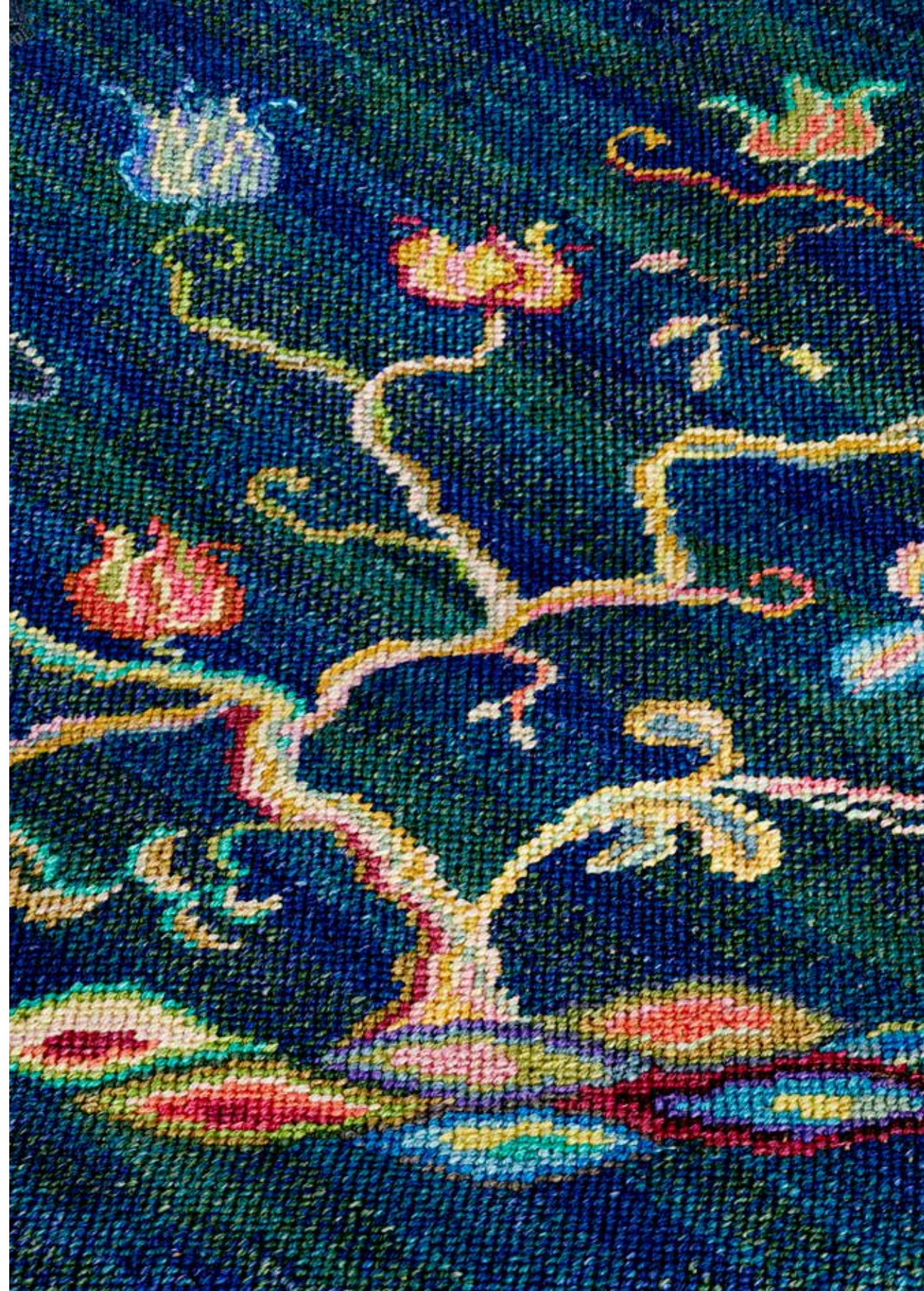
BRODERIER

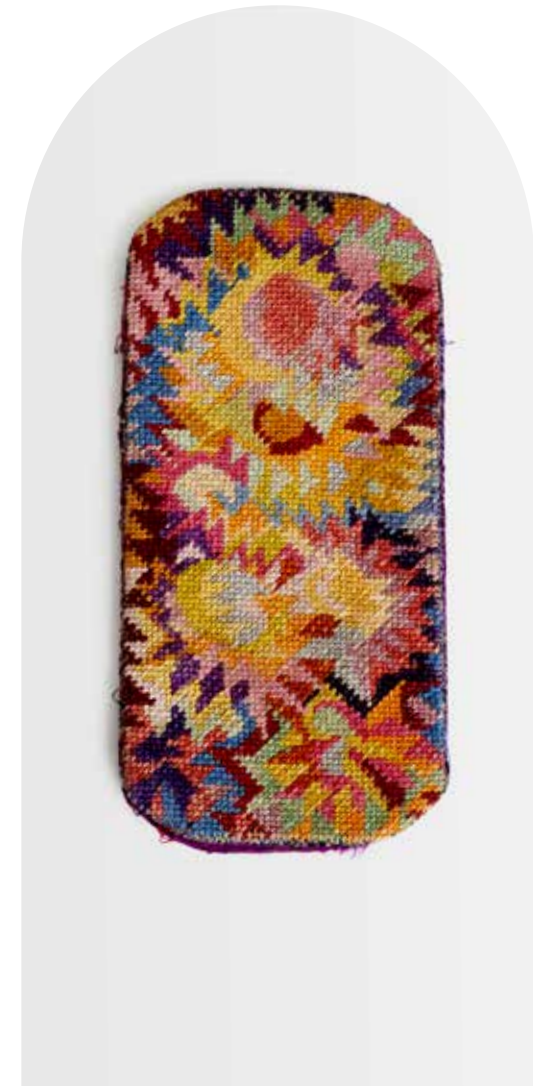
Nedslag i H.M. Dronningens broderi-oeuvre ved kurator Anni Nørskov Mørch

DE FØRSTE BRODERIER

Dronningens tidligste broderier er syet i frihånd, en tråd ad gangen, i flammeformer og zigzagmønstre. Farverne både styrer og opløser formerne i broderiet, der siler og stråler som akvareltegninger eller giver sig figurativt til kende som et livets træ.

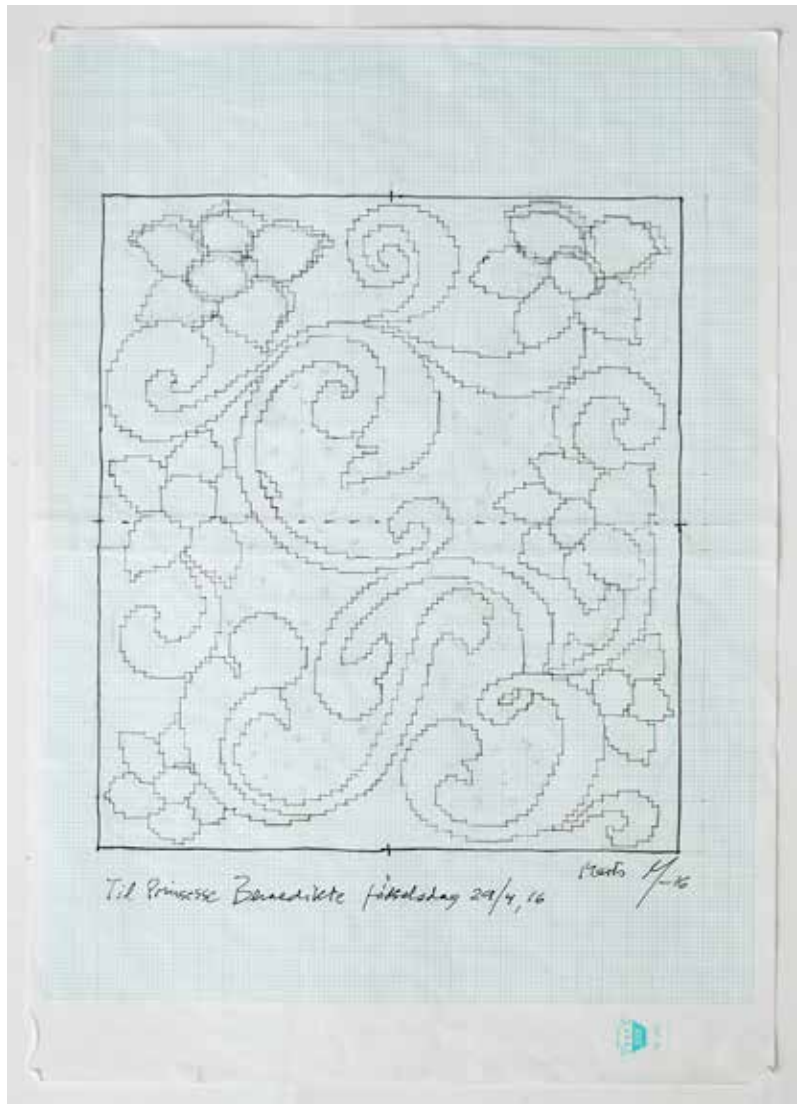

GAVER MED MONOGRAMMER

Dronningens broderede gaver til familie og venner prydes ofte af monogrammer. Forbogstaverne i modtagerens navn syes i forskellige nuancer af samme farve på en baggrund i endnu flere forskellige farver, hvorved broderiet opholder øjet i et dynamisk spil mellem forgrund og baggrund, farve og form, frem for blot at videregive sin information sort på hvidt.

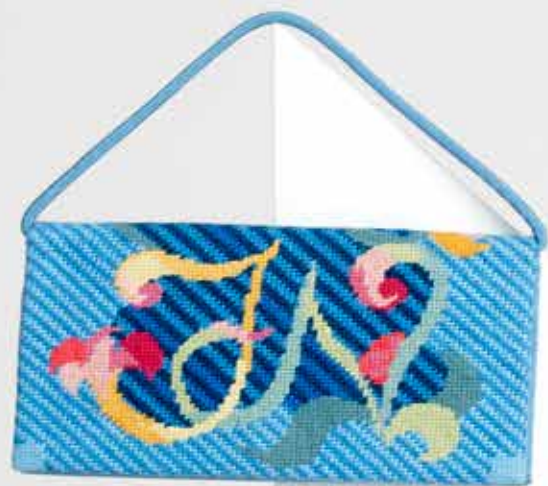

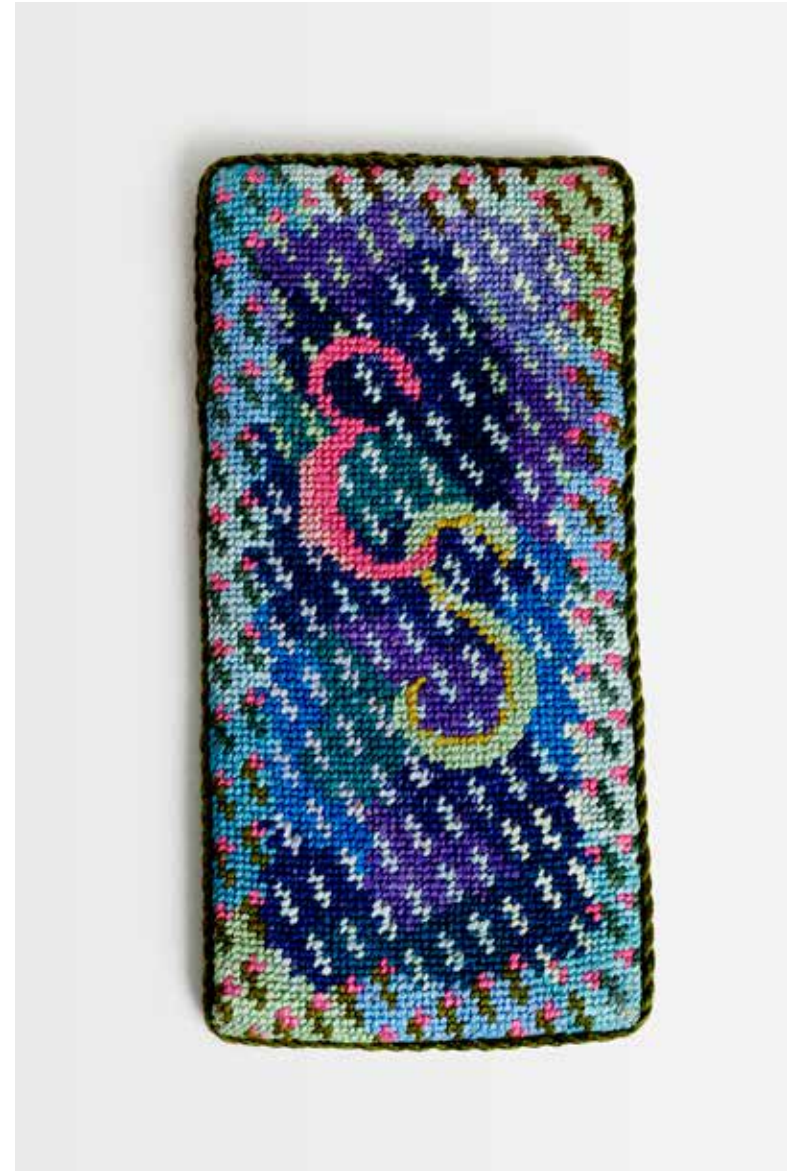

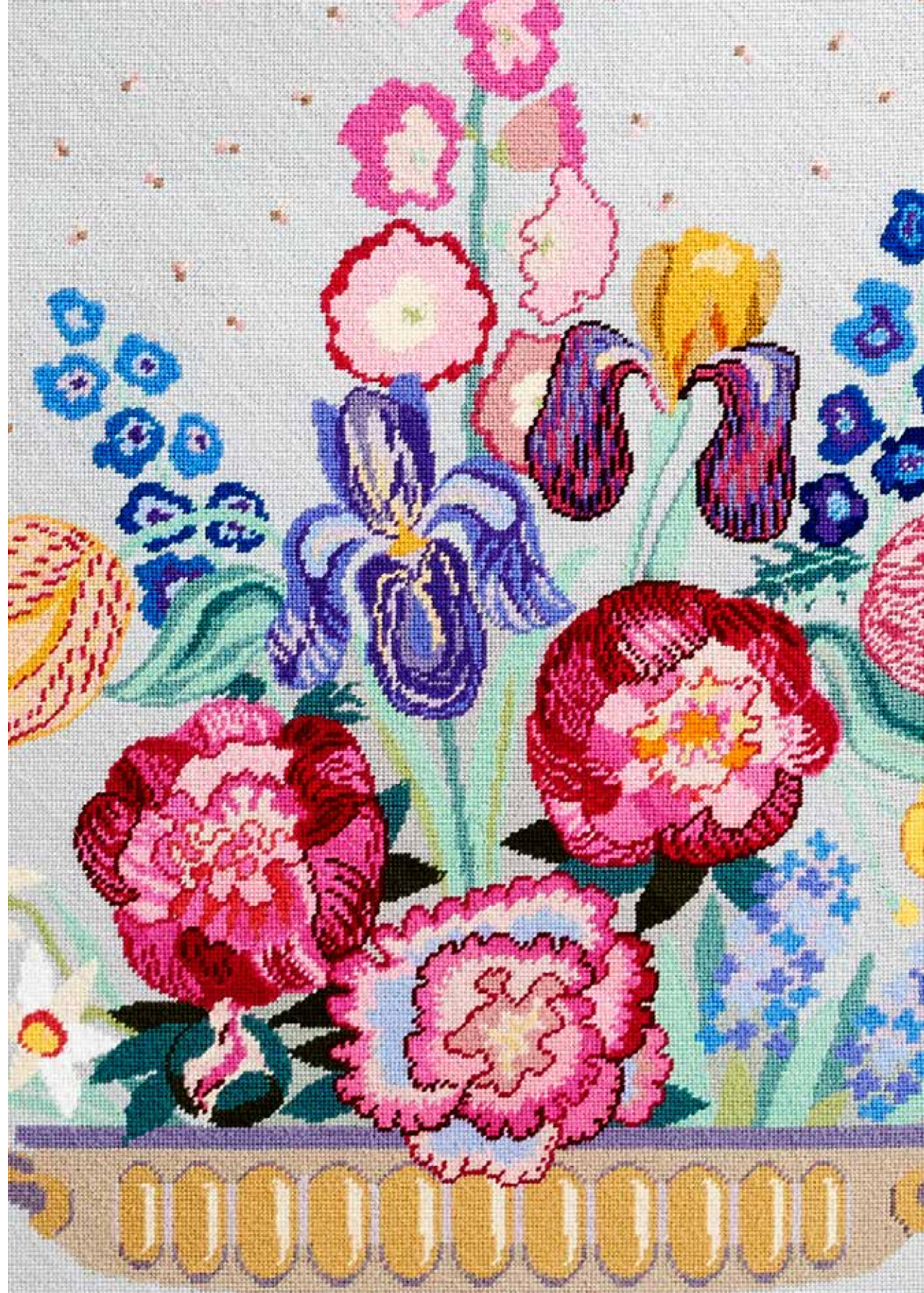
STEDSSPECIFIKKE BRODERIER

Dronningens broderede puder og møbler henter ofte deres motiver i omgivelserne.

Maritime motiver bølger sig på puderne i Prinsens arbejdsværelse på Kongeskibet Dannebrog, og Corselitzes kaminskærm fejrer godsets jubilæum med buket og årstal.

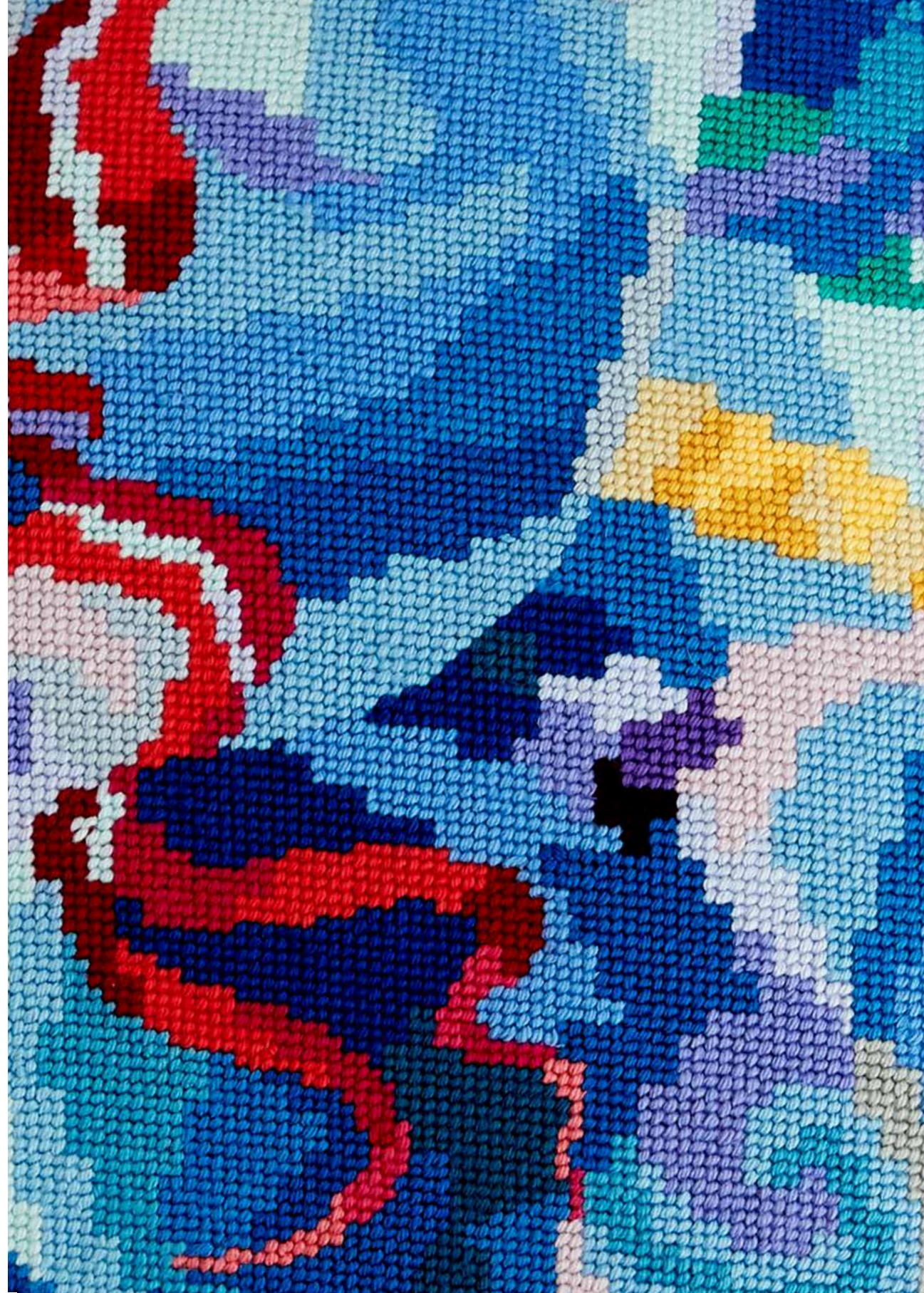
I de sekskantede puder fra Marselisborg Slot, hvorfra der er udsigt over have, park og hav, ses alt oppefra i de runde broderede landskabsmotiver, meget lig Dronningens serie af malerier med titlen "Fra den yderste kyst". Broderede blomsterfantasier på puder i småblomstret stof henter staudernes farver helt ind i stuerne på Graasten Slot, og arabesker sikrer solvarme farver inden døre i Jagtejendommen i Trend, mens blå rokokoinspirerede sløjfer og udflydende blomsterformer på puderne og taburetten til Fredensborgs Blå Salon i fremtiden vil minde om de uvant mange ledige stunder, der blev til håndarbejde under coronanedlukningerne i 2020 og 2021.

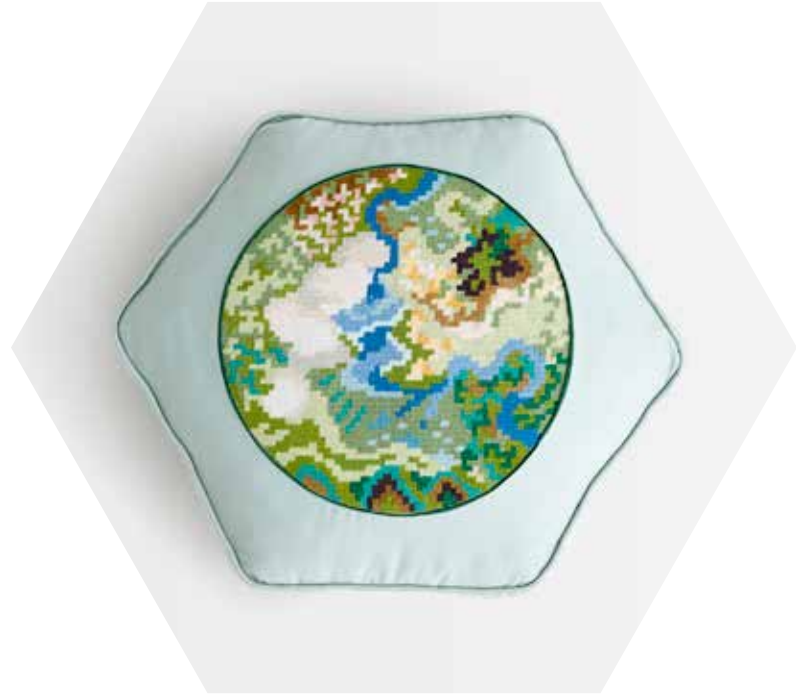

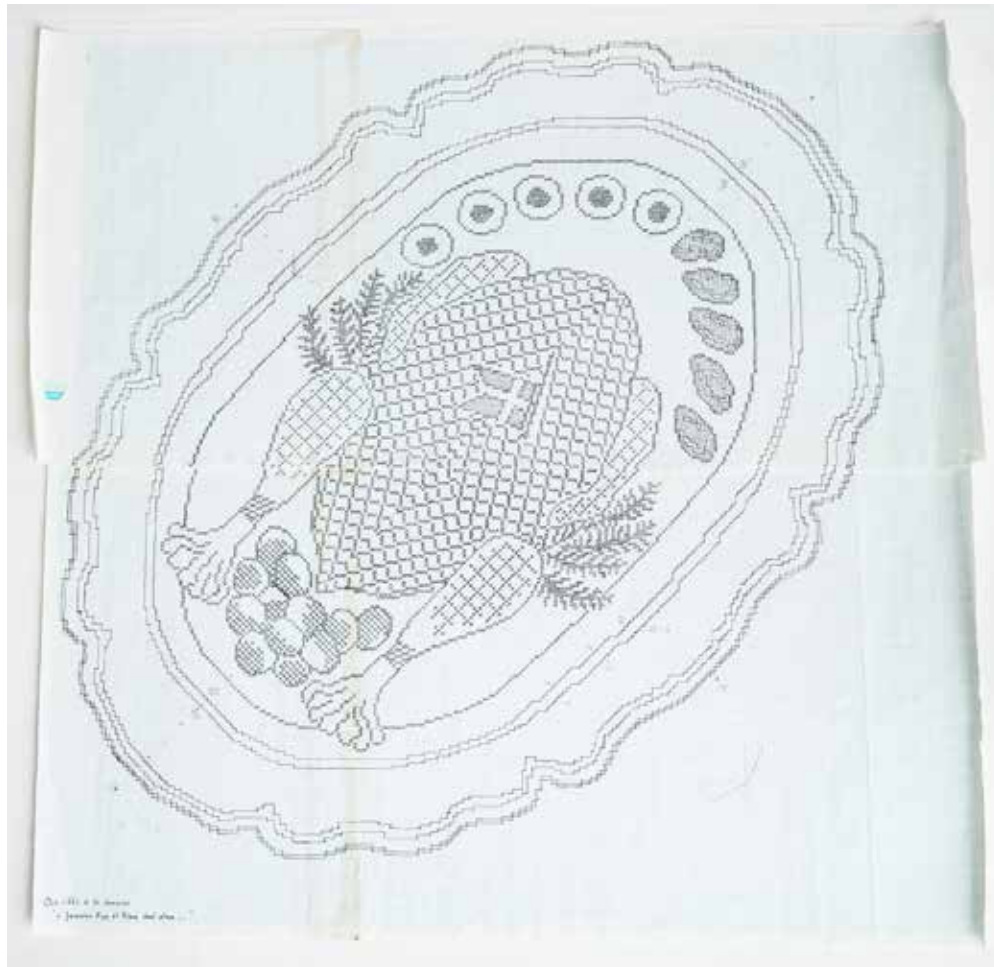

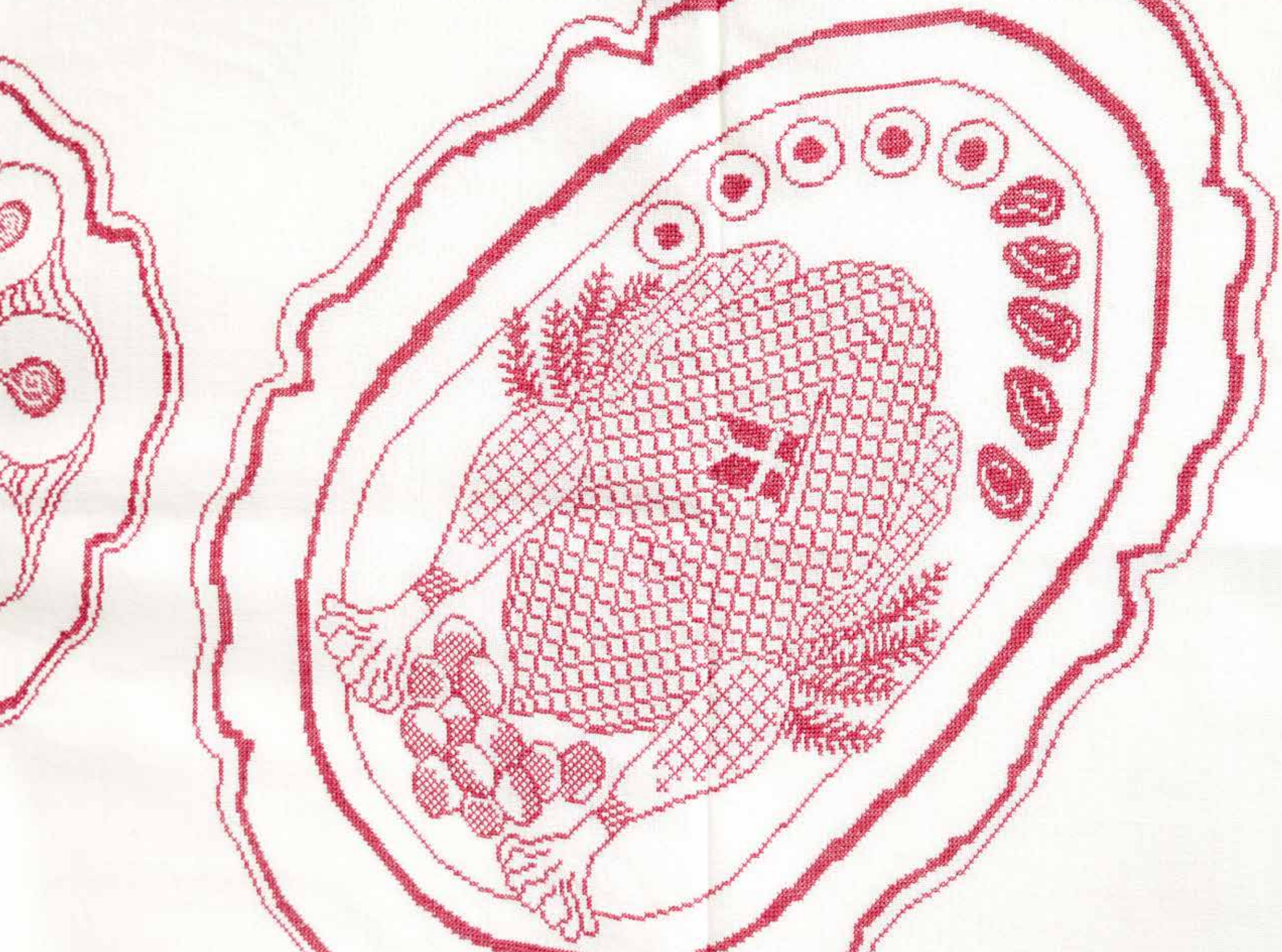

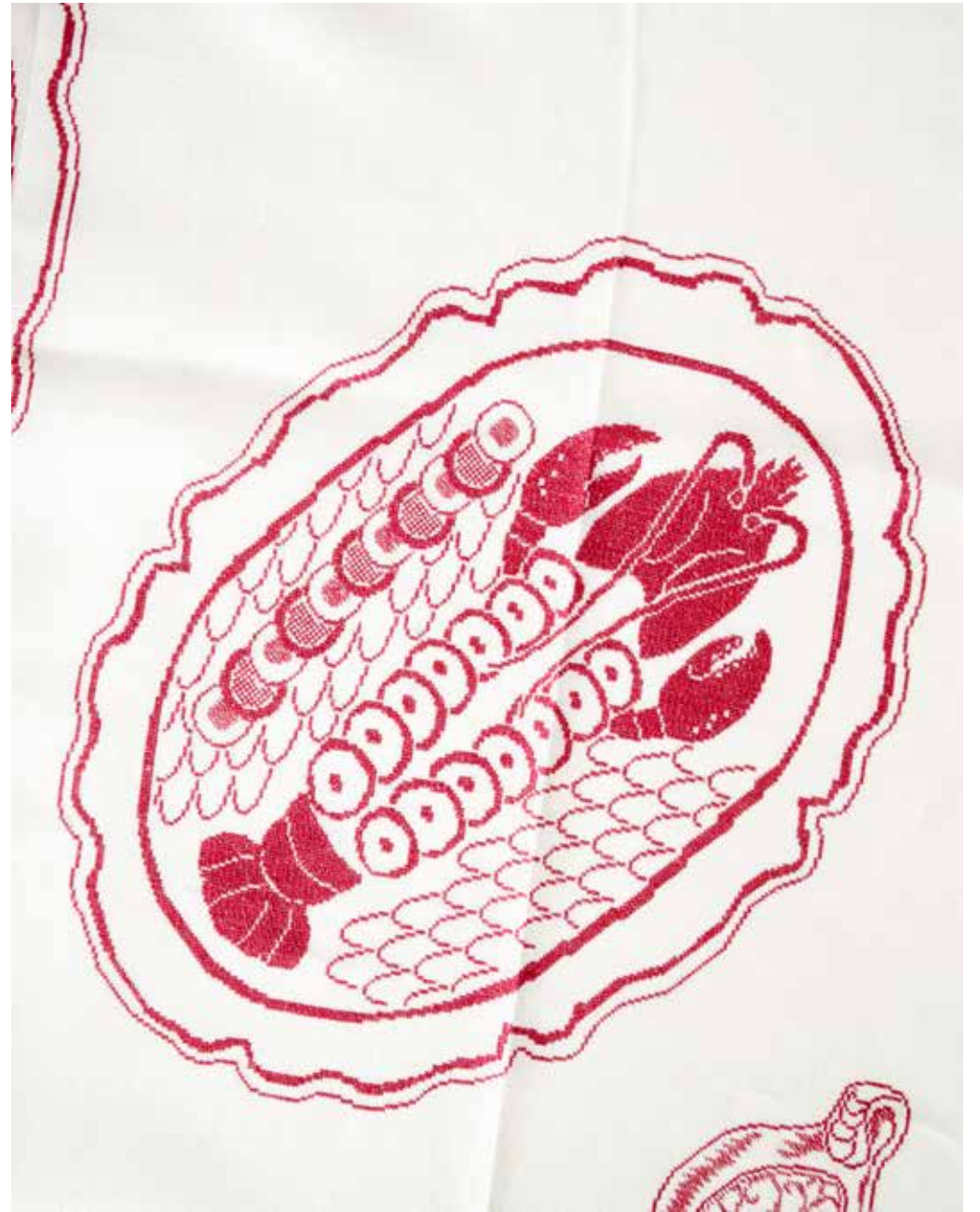
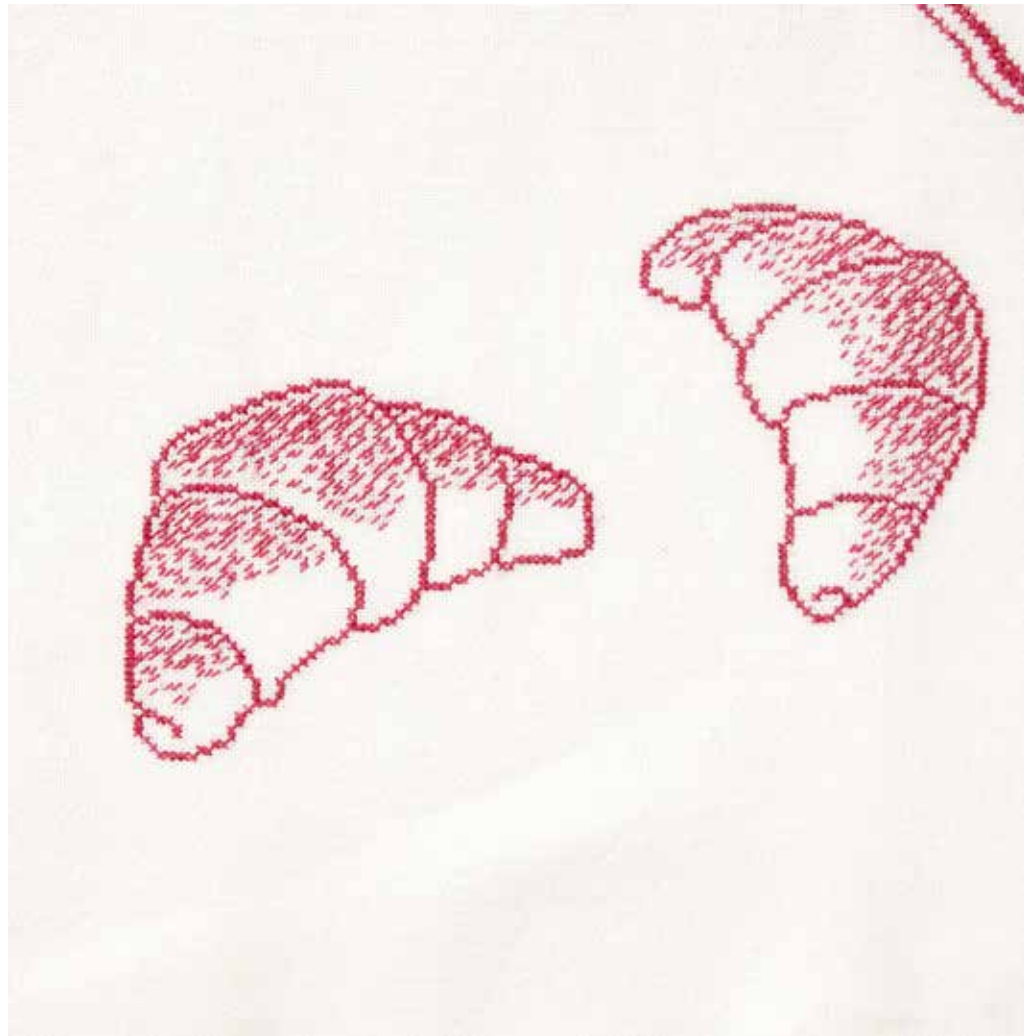
JULETRADITIONER

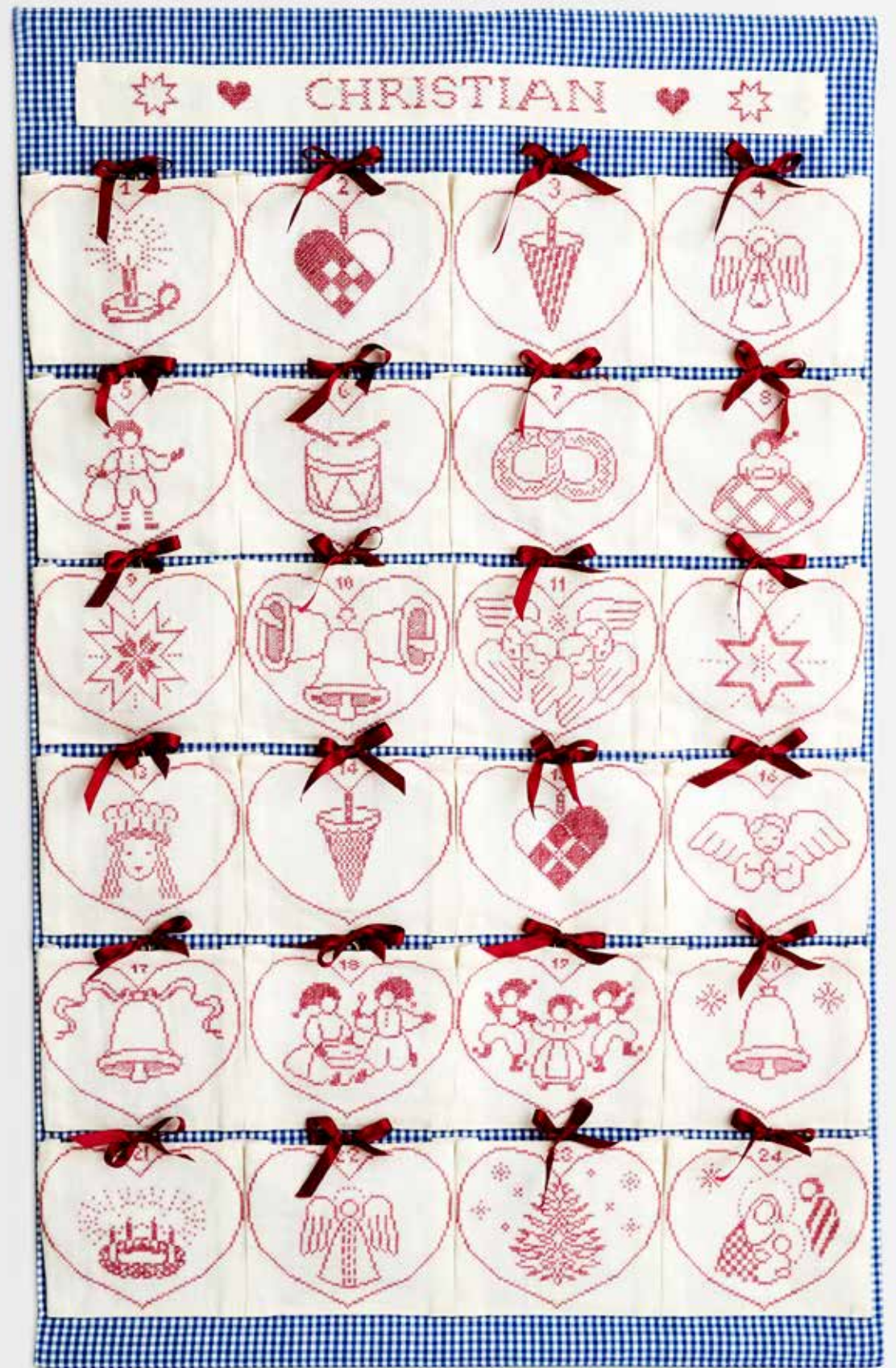

Dronningens appetit på historie og håndarbejde udfolder sig hen over den 375 cm lange broderede juledug, som benyttes i juledagene på Marseisborg Slot. I rød tråd på hvid hør serveres juleretter fra det danske og franske julebord som gås og skinke, asparges og fisk på fade og tallerkener lignende Kongehusets sølvservice. Dugen er inspireret af Christian IV's pragtdug fra 1621 med damaskvævede skueretter af påfugle og kaniner, frugter og nødder, her hvidt i hvidt.

Alle otte børnebørn har fået deres egen julekalender med 24 broderede hilsner, hvor tre motiver går igen: 1. decembers julelys, 13. decembers luciabrud og juleaftens hellige familie.

ET SKØNT VIRKE

Tale ved åbningen af udstillingen *Dronningens broderier* 23. april 2021 ved kurator
Anni Nørskov Mørch.

Deres Majestæt, Deres Kongelige Højhed, Deres Excellencer, ærede gæster, broderientusiaster og kommende broderientusiaster.

Det er farverne, der driver værket i Dronningens broderier.

Broderierne er som malerier i farvet garn med deres pixellerede røde roser, saftige æblegrønne og æblerøde volutter, skarpe orange-gule arabe-sker og blide vandblå og græsgrønne landskaber isprængt gult solskin og rosabrun jord. Dronningens farvevokabular er rigt på nuancer og dristige sammensætninger.

Majestæten følger ikke noget fortrykt mønster; end ikke broderiets grund-læggende firkantede struktur dikterer formerne i Dronningens broderier. Legen med farverne opløser det repetitive i de mange sting. Legen med farverne danner motiverne.

Tusindvis og atter tusindvis af petitpoints i firkantede trådkryds danner or-ganiske former på bløde puder og slyngede monogrammer for de heldige modtagere af et brilleetui eller en selskabstaske.

Når Dronningen tegner monogrammer er det ikke bare om at få forbog-staver til at spjætte lidt med fødderne. Et broderet monogram kan bestå af et væld af farver på en baggrund af endnu flere farver, så bogstavkoden bliver en lystvandring for øjet.

Ulysten til at repetere gentages igen og igen i hvert eneste broderi i den udstilling, vi åbner i dag med 100 personlige broderier. Selv i otte ens dækkeservietter med samme norske mønster – inspireret af det bema-lede loft i det norske kongepars bjælkehytte – danser farverne fra det ene element til det andet og skaber små variationer, så ikke en af de otte dækkeservietter er helt lig en anden.

Der er kort sagt ikke et kedeligt øjeblik, når man kigger rundt i udstillingen, hvor vi har søgt at følge Dronningens tråd og skabe en generøs totalin-stallation i rabalderfarver!

Her i Kolding har vi historisk været godt vant inden for kunsthåndværk og design. For godt 100 år siden slog den store skønvirkemester Thorvald Bingesbøll sine krøller her i både sølv og broderi.

Bingesbøll tegnede – også – enestående broderimønstre og bredte sig begærligt med sin formgivning og ornamentering på alle tænkelige fla-

der. I hans samtid var det ifølge Kunstindustrimuseets daværende direktør, Pietro Krohn, for mange ”en ulidelig pine”, at Bingesbøll så frit udfoldede sig i abstrakt ornamentik og ikke kunne ”henføres til en bestemt Stilrubrik”.

Bingesbøll og Dronningens broderier tilsammen fortæller os ikke kun no-get om smagens udvikling. De fortæller os noget mere alment om kun-stens betydning og håndarbejdets værdi.

At skabe noget med hænderne er en måde, hvorpå vi som mennesker bebor vores verden. Vi indretter os og gør vores omgivelser smukke.

Gennem kreativ skaben bearbejder vi materialer og vores historie, vi knyt-ter bånd og skaber relationer.

Vi bebor vores verden ved at forme og farvelægge den.

Nogle af Bingesbølls broderier findes i dag i Museum Koldings samling. Og det er en stor glæde for det nye Museum Kolding med Dronningens udstilling at kunne indvarsle et nyt kapitel, hvor håndværk og design for-midles med stærk lokalhistorisk forankring.

Fra Museum Kolding skal lyde en dybfølt tak til Deres Majestæt Dronningen. Vi håber, udstillingen vil bringe stor glæde.

En hjertelig tak til kongefamiliens medlemmer og de mange private eje-re af broderier, som med stor entusiasme har tiltroet udstillingen deres broderier og dermed gjort det muligt at vise eksempler på Dronningens broderier, som gennem de seneste 60 år har været brugt og værdsat og aldrig før udstillet.

Hvor har jeg glædet mig til denne dag!

Endelig kan vi mødes omkring kunst igen efter måneders coronadvale.

Endelig kan vi sætte farver på foråret med Dronningens broderier. Og endelig kan vi afslutte arbejdet og åbne udstillingen – for nu kan vi altså snart ikke klemme flere nye broderier ind i udstillingen, Deres Majestæt.

Deres Majestæts virke er i sandhed et skønt virke. Og det har været en ære og en glæde at få lov at præsentere Dronningens broderier.

Tak.

Note: Pietro Krohn citeret efter Mirjam Gelfer-Jørgensen i ”Thorvald Bingesbøll – stærk form og frit spil”, Arkitektens Forlag, 2017.

UDSTILLINGEN *DRONNINGENS BRODERIER*

i Bibliotekssalen på Koldinghus

KATALOG OVER Udstillede Broderier

Alle broderier i listen er tegnet og syet af H.M. Dronningen. Teknikken er petitpoint, medmindre andet er nævnt, med eventuelle signaturer og påskrifter syet i broderier og skrevet på tegninger.

Ca. 1960
Selskabstaske med metalkæde som hank

Det første broderi syet i frihånd i korssting.
Gave til H.M. Dronning Ingrid.

Kongernes Samling Amalienborg
s. 20 og 42

Ca. 1960
Brilleetui

Flammeformer syet i frihånd i korssting.

H.K.H. Prinsesse Benedikte
s. 48

1961
Selskabstaske med metalkæde som hank

Zigzagformer syet i frihånd.

H.M. Dronningen

1968-70
Stol med broderet betræk

Stiliseret blomstrende træ på blå broderet bund syet i frihånd, monteret på spisebordsstol i nødde-træ med cabrioleben.

Amalienborg, H.M. Dronningen
s. 40-41

1980-89
Æske med broderet låg

Stiliseret rose i rød, grøn, pink og turkis syet i frihånd en tråd ad gangen, monteret på lysegrøn taftæske.

Graasten Slot, H.M. Dronningen
s. 38

1986-96
Brilleetui

Zigzagformer syet i frihånd.

Privateje
s. 43

1990
Pude

Naturabstraktion med blomsterblade i rød, pink, gul og turkis syet i frihånd en tråd ad gangen, monteret på turkisgrønt stof.

Gave til Dronning Ingrid og i dag i brug på Graasten Slot i den lænestol, som Dronningen bruger, når hun broderer.

Graasten Slot, H.M. Dronningen
s. 38

Før 1995
Brilleetui med "ES"

Privateje
s. 56-57

1999-2009
Juledug

Juleretter fra det danske og franske julebord syet i rød tråd på hvid hør i korssting. Den 375 cm lange dug er syet i løbet af ti sommerophold på Graasten Slot. Signeret "M-2009" på en serviet i den ene ende af dugen samt med Regentparrets spejlmonogram på en serviet i modsatte ende.

Marselisborg Slot, H.M. Dronningen
s. 86-89

1999-2009
Tegning til juledug

Et af 30 håndtegnede broderimønstre til juledugen, her stegt gåsesteg. Påskrevet ""Oie rôti à la danoise "" i Gaasens Ryg et Flag skal staa.""

H.M. Dronningen
s. 84

2000
Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.

H.H. Prins Nikolai
s. 92

2002-07
Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.

H.H. Prins Felix
s. 92

2003
Pude, "Vikingerne vej"

Rundt broderi med en skibsstævn med dragehoved mellem hvirvlende bølger og vinde i nuancer af blå, grøn, rosa og lilla, herimellem flagrende, gule bånd, monteret på blå sekskantet pude. Gave til H.K.H. Prins Henrik.

Signeret "M-03"

Kongeskibet Dannebrog, H.M. Dronningen
s. 68

2003
Pude

Rundt broderi med hvirvlende skyer i blå, grøn, rosa og hvid samt et flagrende Dannebrogflag, monteret på blå sekskantet pude. Gave til H.K.H. Prins Henrik.

Signeret "M-03"
Kongeskibet Dannebrog, H.M. Dronningen
s. 66-67

2003
Pude, "Himmelrummet"

Rundt broderi med hvirvlende skyer i blå, grøn, rosa og hvid mellem stjerneprikker, monteret på blå sekskantet pude. Gave til H.K.H. Prins Henrik.

Signeret "M-03"
Kongeskibet Dannebrog, H.M. Dronningen
s. 69

2003
Pude, "Sejlsport"

Rundt broderi med bølger og vinde i blå, gul og lilla samt udspilet, rødtribet sejl, inspireret af sejlet på Prinsens sejlbåd, monteret på blå sekskantet pude. Gave til H.K.H. Prins Henrik.

Signeret "M-03"
Kongeskibet Dannebrog, H.M. Dronningen
s. 68

2003
Tegning

Mønster til korsstingspude med tulipan, tegnet af Dronningen på Graasten Slot i sommeren 2003.

Signeret "M-03"

Privateje

2004
Pude

Mønstret er inspireret af keltisk ornamentik og designet af H.M. Dronningen til en kalender for Haandarbejdets Fremme i 2004. Puden er syet i korssting af H.H. Prinsesse Alexandra.

Graasten Slot, H.M. Dronningen

2004
Pude

Mønstret er inspireret af keltisk ornamentik og designet af H.M. Dronningen til en kalender for Haandarbejdets Fremme i 2004. Puden er syet i korssting af H.H. Prinsesse Alexandra.

Graasten Slot, H.M. Dronningen

2004

Oval taske med "M" med bøjlekant i metal

Signeret "M-Feb 2004"

H.M. Dronningen

s. 44

2005-10

Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på blåternet stof.

H.K.H. Prins Christian

s. 90-91

Ca. 2005

Fem puder

Runde broderier med pixellerede fantasilandskaber som set fra helikopter, monteret på sekskantede puder i bleggønt stof.

Marselisborg Slot, H.M. Dronningen

s. 70-73

2006

Sminkebord med "M"

Bordplade monteret med broderi under glasplade. Broderet med monogrammet "M" under en krone omgivet af store blålilla, rosa og lysegule blomster på mørk bund.

H.K.H. Kronprinsesse Mary

s. 46-47

2007

Puf

Firkantet broderi med blomster i rødt, grønt, pink, gult på lys bund.

Signeret "M-07"

Graasten Slot, H.M. Dronningen

s. 76

Ca. 2007

Fire puder

Ovale broderier med fantasiblomster i pink, orange og gult, monteret på aflange puder i småblomstret stof.

Graasten Slot, H.M. Dronningen

s. 78-79

2007-12

Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.

H.K.H. Prinsesse Isabella

s. 90

2009

Fire juledækkeservietter

Julehjerte, juletræ, klokke og kræmmerhus syet i korssting i rød tråd på hvid hør.

Privateje

2000-10

Stol

Broderet betræk med blomsterhoveder i cirkel på koralrød bund, monteret på mahogniarmstol fra 1770-1800.

Dronningen arvede stolen fra sin mor; den var en del af det møblement, som Dronning Ingrid's mor havde indkøbt til Blå Salonen på Stockholm Slot.

Amalienborg, H.M. Dronningen

s. 77

2000-10

To puder med roser

Pixellerede rosenhoveder i rødt og pink inspireret af havens roser, monteret på mørkt småblomstret stof. Ligner søstrenes puder med rosenmotiver.

Marselisborg Slot, H.M. Dronningen

2010

To puder med roser

Pixellerede rosenhoveder i orange og gult, monteret på sart rosa stof (ombetrøkket 2021). Ligner søstrenes puder med rosenmotiver.

H.M. Dronning Anne-Marie

U.å.

To puder med roser

Pixellerede rosenhoveder i rødt og pink, monteret på grønternet stof. Ligner søstrenes puder med rosenmotiver.

H.K.H. Prinsesse Benedikte

U.å.

Brilleetui med "B"

Ottekantet brilleetui med monogram i pink på lysegrøn bund, på bagsiden sammenrullede "blade" i pink, gul og grøn, monteret i siderne med lysegrønt silkestof. Bruges til sammenfoldelige læsebriller.

H.K.H. Prinsesse Benedikte

s. 48

Ca. 2010

To stole

Broderede sæder med broderet blå bund med smalle røde striber, herpå ovalt motiv med pink rose, en gul blomst samt blå ridderspore og forglemmigej, monteret på grålakerede stole fra 1760-90.

Graasten Slot, H.M. Dronningen

s. 74-75

2011

Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.

Signeret "M-11"

H.H. Prins Henrik

s. 92

2015

Pude

"Norske" mønstre med tre lodrette rækker af ornamenter i grønt, rødt, blå og orange syet i korssting på hvid bund og monteret på grønt stof. Ornamenterne er inspireret af bemalingerne på loftsbjælkerne i vestibulen på det norske kongepars bjælkehytte Kongsseteren. Gave til norske venner.

Signeret "M-15"

Privateje

2011-16

Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på blåternet stof.

H.K.H. Prins Vincent

s. 90

2011-16

Julekalender

24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.

H.K.H. Prinsesse Josephine

s. 90

2011-16

Selskabstaske med "LL"

Signeret "M"

Privateje

Før 2011

Pude

Cirkler og geometriske mønstre syet i korssting i rødt, grønt, pink og koral på hvid bund. Gave til norske venner.

Privateje

2012
Selskabstaske med "AVF"
Signeret "M 12"
Privateje

2012
Selskabstaske med "AW"
Privateje

2012
Selskabstaske med "AS"
Signeret "M 12"
Privateje
s. 53

2012
Oval taske med "E" til norsk folkedragt
Monogram omgivet af arabesker i røde, blå og gule nuancer på mørkeblå bund, monteret med søvlås og spænde til at hægte i bæltet på en norsk folkedragt.
Privateje
s. 44

2012
Selskabstaske med "KJVF"
Privateje
s. 55

2012-17
Julekalender
24 julemotiver syet i korssting med rød tråd på hvid hør, monteret på rødternet stof.
H.H. Prinsesse Athena
s. 92-93

2013
"Norsk" Taburet
Firkantet broderet bort i orange kulører monteret på mørkeblåt stof. Mønstrer er inspireret af de bemalede loftsbjælker i vestibulen på det norske kongepars bjælkehytte Kongsseteren. Gave til det norske kongepar i 2014.
D.M. Kong Harald og Dronning Sonja af Norge
s. 30

2013-14
Håndtegnede mønstre samt prøvebroderi til "norske" dækkeservietter
H.M. Dronningen

2014
Dækkeservietter med "norske" mønstre
Otte næsten identiske, hvide dækkeservietter, broderet med en lodret bort i korssting i hver side i rødt og blå. Mønstrer er inspireret af bemalede loftsbjælker i vestibulen på det norske kongepars bjælkehytte Kongsseteren. Gave til norske venner. Signeret "M 14" på den ene dækkeserviet
Privateje

2014
Skjorte, nederdel og taske; "norsk sæt"
Hvid bomuldsskjorte broderet i korssting med ornamentter i rødt, gult, brunt og blågrøn rundt om kinakraven, på hver side af knapperne foran og rundt om manchetterne.
Lang nederdel og lille håndtaske i mørkeblå uld med broderet orange bånd nederst.
Mønstrer er inspireret af de bemalede loftsbjælker i vestibulen på det norske kongepars bjælkehytte, Kongsseteren og sættet bruges ved besøg i Norge.
H.M. Dronningen

2014
Selskabstaske med "UO"
Privateje

2015
Pude
Stiliserede grøfttekantsblomster som valmue, marguerit og klokkeblomst i klare farver på naturfarvet broderet bund. Broderet som kopi af en slidt, ældre pude med tilsvarende applikationer, købt af Dronning Ingrid af eksilrussiske damer. Signeret "M 15"
Jagtejeendommen i Trend, H.M. Dronningen
s. 58

U.å.
Broderet brilletui med "Camilla"
Privateje

2016
Brilleetui med "AS"
Signeret "M 16"
Privateje

2016
Brilleetui med "AS"
Signeret "16 M"
Privateje
s. 53

2016
Pude
Rundt broderi med sammenrullede bladformer og cirkler i blå, gul, lilla, rosa og violet, monteret på blå silke.
Signeret "M 16"
Privateje

2016
Brilletui med "EB"
Signeret "M 16"
Privateje
s. 35

2016
Selskabstaske med "B"
Gave til Prinsessens fødselsdag i april 2016.
H.K.H Prinsesse Benedikte
s. 48

2016
Tegning
Håndtegnet mønster til selskabstaske med "B"
Signeret "Marts, M 16" og påskrevet "Til Prinsesse Benedikte, fødselsdag 29/4, 16"
H.M. Dronningen
s. 49

2016
Tegning
Håndtegnet mønster af brilletui med "AS"
H.M. Dronningen

2016
Skitser til kaminskærm til Corselitze
Stort håndtegnet mønster til broderet kaminskærm med motiv af lav blomstervase med en høj buket.
Signeret "M Nov 16"
H.M. Dronningen

2016
Brilleetui med "IR"

Signeret "M 16"

Privateje

s. 53

U.å.
Brilleetui med "JF"

Signeret "M"

Privateje

s. 55

2016
Pude

Rundt broderi med cirkler og sammenrullede bladformer i blå, gult, violet og pink på lys bund, monteret på gul silke.

Signeret "M 16"

Privateje

s. 52

2016
Selskabstaske med "ML"

Privateje

2017
Kaminskærm

Lav vase med høj buket af blå ridderspore, hvide påskeliljer, blå og violette iris, lyserøde stokroser, røde pæoner, roser og nelliker, gul og lyserød tulipan samt blå forglemmigej på lys bund brudt af rosa nister.

Gave fra Dronningen til godset Corselitze, tilhørende Det Classenske Fideikommis, i anledning af dets jubilæum. Signeret "M 17" og påsyet "CF; 1767; 2017"

Det Classenske Fideikommis Corselitze

s. 60-61

2017
Kakkelovnskærm

Høj grålilla vase med låg omviklet af gul blomsterranke på flaskegrøn broderet bund brudt af gule romber samt vertikale stiliserede gule blomster-ranker og borter i turkis. Monteret på forgyldt skærm med dekoration og to dobbeltfødder.

Signeret "M-2017"

Fredensborg Slot, Statens ejendom

s. 62-65

2019
Selskabstaske med "BH"

Påsyet "16.2.2020"

Privateje

2019
Selskabstaske med "DF"

Privateje

s. 55

2019
Pude

Rundt broderi med grønne og blå sammenrullede blade og røde blomsterhoveder, monteret på småblomstret rødt og grønt bomuld. Gave til Prinsesse Benedikte i februar 2020.

H.K.H Prinsesse Benedikte

2019
To puder

Runde broderier med grønne og blå sammenrullede blade og røde blomsterhoveder, monteret på småblomstret rødt og grønt bomuld.

Signeret "M-19"

Graasten Slot, H.M. Dronningen

2019
Selskabstaske med "M"

Rødt monogram omgivet af trapezformede felter i blå, gule og rødlige farver, heraf flere med striber og prikker.

Signeret "M 19"

H.K.H. Kronprinsesse Mary

s. 50-51

2019
Selskabstaske med "Marie"

Navn omgivet af mariehøns på bund af rosa, blå og gyldner felter i svungne former.

Signeret "19 M"

H.K.H. Prinsesse Marie

s. 50-51

2019
Selskabstaske med "JN "

Signeret "M 19"

Privateje

s. 54-55

2019
Selskabstaske med "SH"

Privateje

2020
Brilleetui med "CC"

Privateje

2020
Selskabstaske med "ES"

Privateje

s. 52

2020
Tegning

Håndtegnet mønster af brilleetui med "MD".

Signeret "M 20"

H.M. Dronningen

2020
Selskabstaske med "HO"

Privateje

2020
Brilleetui med "MD"

Privateje

s. 53

2020
Brilleetui med "M"

Privateje

s. 52

2020
Taburet

Broderet sæde med blå sløjfer og blomsterkrans inspireret af rokoko og empire, syet under coronanedlukningen i foråret 2020 til Blå Salon, Fredensborg. Monteret på firbenet skammel med udskåret muslingeornamentik og cabrioleben.

Signeret "M 20"

Fredensborg Slot, H.M. Dronningen

s. 83

2020

To puder

Rundt broderi med blå flydende blomsterformer, monteret på storternet bomuld i blå og beige. Puderne er syet under coronanedlukningen i foråret 2020 og passer til den broderede taburet, også i Blå Salon, Fredensborg.

Signeret "M-20"

Fredensborg Slot, H.M. Dronningen

s. 82

2020

Fire puder

Runde broderier med arabesker og bregnelignende ornamenter i stærke kulører: pink, gul, rosa, orange og grøn, monteret på småternet bomuld i beige og hvidt.

Signeret "M-20"

Jagtejendommen i Trend, H.M. Dronningen

s. 80-81

2020

Nålepude

Opgående solmotiv i orange, pink og gul på blå bund med stribet kant i rød og lyseblå, monteret med småblomstret stof på bagsiden.

Syet til udstillingen

H.M. Dronningen

s. 6

2020

Broderet bogmærke og håndtegnet mønster

Syet i korssting til udstillingen

H.M. Dronningen

s. 123

2021

Taburet

Broderet sæde med blomsterkrans af blå klokker og orange, pink og blå flydende blomsterformer på mørkeblå bund med lyseblå nister, syet under den anden coronanedlukning i vinteren 2021.

Signeret "M-21"

Amalienborg, Statens ejendom

s. 3 og 8

2021

To små aflange puder

Puderne med røde stiliserede buketter på mørk bund er syet under den anden coronanedlukning i foråret 2021 og passer til den broderede taburet med blomsterkrans.

Amalienborg, H.M. Dronningen

Tak

En stor tak til H.M. Dronningen og de mange øvrige ejere, som har udlånt broderier, og dermed gjort det muligt at realisere udstillingen og kataloget:

D.M. Kong Harald og Dronning Sonja

H.M. Dronning Anne-Marie

H.K.H. Prinsesse Benedikte

H.K.H. Kronprinsesse Mary

H.K.H. Prins Christian

H.K.H. Prinsesse Isabella

H.K.H. Prins Vincent

H.K.H. Prinsesse Josephine

H.K.H. Prinsesse Marie

H.H. Prins Felix

H.H. Prins Henrik

H.H. Prins Nikolai

H.H. Prinsesse Athena

Staten

Kongernes Samling Amalienborg

Det Classenske Fideicommis Corselitze

Samt en lang række private ejere

Udstillingen og kataloget *Dronningens broderier* er generøst støttet af

Arne V. Schleschs Fond

kvadrat

Toyota-Fonden

Kolofon

Dette katalog er udgivet i forbindelse med udstillingen *Dronningens broderier*, som er realiseret i et samarbejde mellem Museum Kolding, det danske kongehus og Kongernes Samling Koldinghus, hvor udstillingen vises fra 23. april 2021 til 2. januar 2022.

Broderier og idé

H. M. Dronning Margrethe II

Redaktion

Anni Nørskov Mørch, udstillingskurator, Museum Kolding

Forfattere og kuratering

Elisabeth von Buchwald, hofinventarinspektør, det danske kongehus
Anni Nørskov Mørch, udstillingskurator, Museum Kolding

Grafisk design af udstilling og katalog

Helene Dalgaard, Helene Dalgaard Design & Art Direction

Fotografering

Iben Kaufmann (s. 1-8, s. 20, s. 31, s. 35-123). Maria Tuxen Hedegaard s. 126.
Øvrige fotografer se s. 34

Korrektur

Dorte Herholdt Silver

Tryk

Dystan & Rosenberg Aps

Udstillingsdesign

Louise Witthöft, Witthöft & LaTourelle

Montering og klargøring af broderier

Syerske Karen Abildgaard, det danske kongehus
Tapetserer Maltesen, det danske kongehus
Bodil Klarskov Sylvester, kulturhistorisk konservator, Konserveringscenter Vejle
Siri Vilbøl, kulturhistorisk konservator, Konserveringscenter Vejle
Conni Ramskov, museumsinspektør, Museum Kolding

Udstillingsopbygning og teknik

Jacob Callesen Lindegaard, Kongernes Samling Koldinghus
Rasmus Riedel, Kongernes Samling Koldinghus
Karsten Eghøj Hansen, Kongernes Samling Koldinghus

© Museum Kolding, Kongernes Samling og forfatterne
Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af denne bog er ikke tilladt uden forudgående tilladelse fra udgiver ifølge dansk lov om ophavsret.

